

233663 - آیا سرم نمکین و تزریق ویتامین‌ها و تزریق وریدی از باطل کننده‌های روزه است؟

سوال

می‌خواهم قول راجح را دربارهٔ سرم نمکی و تزریق ویتامین‌ها و تزریق وریدی و شیاف بدانم که آیا باعث باطل شدن روزه می‌شود یا خیر؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

هر آنچه خوردن و نوشیدن یا در معنای خوردن و نوشیدن باشد، روزه را باطل می‌کند.

علمای کمیسیون دائم فتوا می‌گویند:

«فاسد کننده‌های روزه بسیار است، از جمله: خوردن و نوشیدن عمدی، همچنین هر غذا و آبی که [به هر طریقی] وارد بدن شود، از جمله آنچه «سعوط» نامیده می‌شود که رساندن آب به داخل بدن از طریق بینی است، و همچنین کسی که مغذی پزشکی دریافت کند». (فتاوی اللجنة الدائمة: ۱۷۸ / ۹).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

«مفطرات (باز کننده‌های روزه): هر چیزی است که در معنای خوردن و نوشیدن باشد، مانند تزریق تغذیه‌ای، و [منظور از] تزریق مغذی آن نیست که باعث نشاط بدن یا درمان می‌شود، بلکه تزریق مغذی آن است که انسان را از خوردن و نوشیدن بی‌نیاز کند، بنابراین هر تزریق دیگری که انسان را از خوردن و نوشیدن بی‌نیاز نسازد روزه را باطل نمی‌کند چه از طریق رگ صورت بگیرد یا [از طریق عضله] ران یا هر جای دیگر». (مجموع فتاوی و رسائل العثیمین: ۱۹۹ / ۱۹).

ثانیاً:

محلول سرم نمکین که از طریق رگ به برخی از بیماران تزریق می‌شود باطل کنندهٔ روزه است زیرا از جملهٔ مواد مغذی است (زیرا املاح و مایعات دارد) و این مایعات و املاح وارد بدن می‌شود و بدن از آن استفاده می‌کند.

ثالثاً:

تزریق ویتامین‌ها و تزریق وریدی:

اگر این تزریق‌ها برای نشاط بدنی یا از بین رفتن درد یا کم کردن آن یا پایین آوردن حرارت باشد نه برای تغذیه، روزه را باطل نمی‌کند.

اما اگر مغذی باشد روزه را باطل می‌کند زیرا جایگزین آب و غذا است، بنابراین حکم آن را می‌گیرد.

علمای کمیسیون دائم فتوا می‌گویند:

«درمان به واسطه تزریق در عضله یا رگ برای روزه‌دار در روز ماه رمضان جایز است، و برای روزه‌دار جایز نیست که در روز رمضان از تزریق مغذی استفاده کند؛ زیرا این در حکم خوردن و نوشیدن است و استفاده از این تزریقات (مانند تزریق سرم غذایی) نوعی حيله‌گری برای روزه نگرفتن در ماه رمضان است و اگر امکان داشت که تزریقات عضلانی و وریدی [غیر مغذی] نیز در شب انجام شود بهتر است». (فتاوی اللجنة الدائمة: ۸۰ / ۲۵۲).

رابعاً:

استفاده از شیاف باعث بطلان روزه نمی‌شود زیرا این برای درمان استفاده می‌شود پس در معنای نوشیدن و خوردن وارد نمی‌شود.

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

«برای روزه‌دار اشکالی ندارد که اگر بیمار است از شیاف مقعدی استفاده کند و این نه خوردن به شمار می‌آید و نه نوشیدن و نه در معنای خوردن و نوشیدن است، و آنچه شارع برای ما حرام کرده خوردن یا نوشیدن [در هنگام روزه] است، بنابراین هر چه در جایگاه خوردن و نوشیدن باشد حکم خوردن و نوشیدن می‌گیرد و آنچه اینگونه نباشد نه از نظر لفظ و نه از نظر معنا در خوردن و نوشیدن وارد نیست و حکم خوردن و نوشیدن برای آن ثابت نمی‌شود». (مجموع فتاوی و رسائل العثیمین: ۸۹ / ۲۰۴).

پاسخ شمارهات (37749) و (38023) را نیز ببینید.

والله تعالی اعلم.